

Projekt: Biotopvård- och våtmarksåtgärder i Alderängesån

Län	Kommun
Västernorrlands län	Ånge

Kommunens projektansvarige

Kommunens projektansvarige	Enhet/förvaltning
Ingen information	Ingen information
Postadress	Postnr Postort
Ingen information	Ingen information Ingen information
Telefon	Mobil
Ingen information	Ingen information
E-post	Postgiro/Bankgiro
Ingen information	Ingen information
Organisationsnummer	Betalningsreferens
Ingen information	Ingen information

Övriga kontaktpersoner

Inga övriga kontakter

Projektbeskrivning

Projektnummer	22048827	Status	Arbetsversion
Projektets startår	Projektstart	Projektstut	Prio
2022	2022-09-02	2024-12-31	Ingen prio satt
Tätortsnära	Kmn diarienummer	Lst diarienummer	Projektet drivs av
Projektet är ej tätortsnära	-	-	Övrig
Inkommet Lst	Senaste Statusändring	Gott exempel	Projektets tema
-	-	Nej	Övrigt

Sammanfattning

OX2 bygger Klevberget vindpark strax söder om Fränsta och Ljungaverk i Ånge kommun, Västernorrlands län (se översiktskarta). Byggnationen startade i februari 2022 och förväntas pågå till december 2023 då 24 vindkraftverk ska uppföras och producera ca 455 GWh förnybar energi per år. Med anledning av detta har OX2 antagit det nya målet ”Naturpositiva vind- och solparker till 2030”. Syftet med detta projekt är att främja biologisk mångfald inom Alderängesåns avrinningsområde. Mer specifikt kommer åtgärderna långsiktigt bidra till att beståndet av flodpärlmussla och rödlistade skapanior förstärks. Åtgärder som planeras är inventering och planering inför våtmarksrestaurering inom Alderängesåns källflöden och biotopvård i Alderängesån. Ca 1 mil diken ska läggas igen och/eller pluggas. En besöksplats för att informera om åtgärderna planeras anläggas längs Alderängesån.

Syfte

Syfte med projektet är att främja biologisk mångfald inom Alderängesåns avrinningsområde. Mer specifikt kommer åtgärderna inriktas på att stärka beståndet av flodpärlmussla och rödlistade skapanior. Åtgärderna ska gynna dels direkt i form av habitatrestaurering och dels indirekt genom våtmarksrestaurering som ska utjämna flödena, som varierar kraftigt i Alderängesån. För att informera om åtgärderna och resultatet, kommer en besöksplats anläggas där ån och dess värden kan upplevas.

Bakgrund

OX2 bygger Klevberget vindpark strax söder om Fränsta och Ljungaverk i Ånge kommun, Västernorrlands län (se översiktskarta). Byggnationen startade i februari 2022 och förväntas pågå till december 2023 då 24 vindkraftverk ska uppföras och producera ca 455 GWh förnybar energi per år. Med anledning av detta har OX2 antagit det nya målet ”Naturpositiva vind- och solparker till 2030”. Det innebär att OX2 ska utveckla, bygga och förvalta förnybar elproduktion som maximerar klimatnytta och samtidigt innebär en nettopositiv effekt på biologisk mångfald.

Projektområdet för vindpark Klevberget avvattnas via Alderängesån och Roggån som båda mynnar i Ljungan. I båda vattendragen har man hittat förekomst av flodpärlmussla, en art som indikerar bra vattenkvalitet och hög diversitet av andra akvatiska arter. Flodpärlmusslan har minskat kraftigt i både utbredning och bestånd och är idag en hotad art.

I förstudien för detta projekt har man kommit fram till att man med relativt enkla åtgärder kan förbättra livsmiljön i Alderängsån och återetablera flodpärlmusslan. Förbättrade förutsättningar för flodpärlmusslan kan även leda till förbättring för andra vattenlevande organismer i Alderängsån och därmed öka den biologiska mångfalden. Ett av huvudproblemen i Alderängsån är kraftigt fluktuerande flöden, från endast några liter/s till våldsamma högflöden. Inom avrinningsområdet är utdikade våtmarker påtagligt och genom att lägga igen dessa bedöms flödena kunna utjämnas. I kombination med våtmarksåtgärder kommer OX2 i kommande projekt jobba vidare med biotopvård och artvård i Alderängsån.

Lokala aktörer

OX2 som bygger och äger vindkraft i Ånge kommun och driver detta projekt, SCA skog som äger skog i området och upplåter mark för våtmarksrestaurering. Sportfiskarna bidrar med expertis och är utförare av delmoment i projektet.

Projektets bidrag till miljö kvalitetsmålen och långsiktigt och varaktigt naturvårdsarbete i kommunen

Projektet bidrar till miljömålen: Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker och Begränsad klimatpåverkan i och med åtgärderna restaurering av våtmarker och planering av biotopvård i vattendrag. En besöksplats kommer att informera om och ge inspiration till ytterligare projekt i kommunen.

Projektets långsiktiga effekter

Långsiktigt har flodpärlmussla och förekommande rödlistade skapanior god bevarandestatus. Nedbrytningen av våtmarker har bromsats genom igenläggning av diken. Arter knutna till våtmarkerna gynnats. Biotopvård och våtmarksrestaurering har tillsammans skapat ett jämnare flöde i Alderängsån som minskar stressen för samtliga akvatiska arter.

Projektets stöd till olika samhällsintressen

I vilken omfattning stödjer projektet de globala hållbarhetsmålen?

Hållbarhetsmål 2030	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Ingen fattigdom	X	-	-
Ingen hunger	X	-	-
Hälsa och välbefinnande	-	X	-
God utbildning för alla	-	X	-
Jämställdhet	X	-	-
Rent Vatten Och Sanitet	-	X	-
Hållbar Energi För Alla	X	-	-
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	X	-	-
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	-	X	-
Minskad ojämlikhet	X	-	-
Hållbara städer och samhällen	-	X	-
Hållbar konsumtion och produktion	X	-	-
Bekämpa klimatsförändringen	-	X	-
Hav och marina resurser	X	-	-
Ekosystem och biologisk mångfald	-	-	X
Fredliga och inkluderande samhällen	X	-	-

I vilken omfattning stödjer projektet genomförande av miljö kvalitetsmålen?

Miljö kvalitetsmål	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Begränsad klimatpåverkan	X	-	-
Frisk luft	X	-	-
Försurning	X	-	-
Giftfritt	X	-	-
Ozonskikt	X	-	-
Strålning	X	-	-
Övergödning	X	-	-
Sötvatten	-	-	X
Grundvatten	X	-	-
Kust och hav	X	-	-
Våtmark	-	-	X
Skog	X	-	-
Odlingslandskap	X	-	-
Fjäll	X	-	-
Bebyggelse	-	X	-
Djur och växter	-	-	X

Åtgärder och kostnader i projektet

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
1		2022-09-02	2023-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
52 500 kr	26 250 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
02 - Framtagande av underlag t.ex. i form av kommunala naturvårdsprogram för genomförande av åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
13 - Övrigt		10 000	m
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
08 - Levande sjöar och vattendrag	01 - Sjö och rinnande vatten	03 - Fiskar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		11 - Upprätthållande av livscyklar – tex lek- spel och rastplatser	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Åtgärdsartering av Alderängesån inför framtida biotopvårdsåtgärder. Fokus ligger på öring, flodpärlmussla och rödlistade skapanior.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Resultatet av inventeringen kommer att omsättas i åtgärder i ett senare skede utanför detta projekt. Planeras till 2023 och 2024.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
2		2022-09-02	2023-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
30 500 kr	15 250 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
01 - Kunskapsuppbyggnad som syftar till att skapa underlag för framtida åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
01 - Inventering		10 000	m
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
08 - Levande sjöar och vattendrag	01 - Sjö och rinnande vatten	05 - Ryggradslösa djur	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		14 - Övrigt	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Inventering av flodpärlmussla med avsikt att koordinatsätta förekomster för att i ett senare skede kunna flytta flodpärlmusslorna undan från biotopvårdsarbeten i ån, samt som underlag för uppföljning.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Inventeringen utgör ett underlag för framtida åtgärder och är ett viktigt underlag för framtida miljöövervakning.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
3		2022-09-02	2023-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
0 kr	0 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
01 - Kunskapsuppbyggnad som syftar till att skapa underlag för framtida åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
01 - Inventering		10 000	m
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
16 - Ett rikt växt- och djurliv	01 - Sjö och rinnande vatten	08 - Mossor, lavar och svampar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		14 - Övrigt	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

inventering av lämpliga substrat för skapanior. Denna del är viktig för att veta hur situationen ser ut innan åtgärder vidtas, samt för att kunna följa upp resultatet av genomförda åtgärder. Inventeringen ingår i åtgärdskarteringen som ett extra moment.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Förekomst av substrat koordinatsätts och avsikten är att lämpliga substrat för skapanior ska ha ökat efter genomförda åtgärder. Ingen skötsel av dessa miljöer kommer att behövas efter projektets slut.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
4		2022-09-02	2023-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
25 000 kr	12 500 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
01 - Kunskapsuppbyggnad som syftar till att skapa underlag för framtida åtgärder inom naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
01 - Inventering		6	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
08 - Levande sjöar och vattendrag	01 - Sjö och rinnande vatten	03 - Fiskar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		13 - Ej relevant	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Elfiskeundersökning i Alderängesån och i Lill-Mörtjöbäcken. Tre standardiserade elfisken är tänkt att utgöra underlag och referensvärde innan åtgärder vidtas. Därutöver behöver elfisken genomföras i de biflöden som är tänkt att ingå i våtmarksrestaureringen för att rätt åtgärd ska kunna väljas.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Standardiserade elfisken utgör en viktig del i den regionala och nationella miljöövervakningen. Elfisken är tänkt att genomföras årligen under projektiden. Därefter finns ingen planerad uppföljning.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
5		2022-09-02	2024-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
100 000 kr	50 000 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
06 - Information, folkbildning och annan kunskapspridning om naturvård och därmed sammanhängande friluftsliv			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
53 - Informationscentral		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
08 - Levande sjöar och vattendrag	01 - Sjö och rinnande vatten	03 - Fiskar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		14 - Övrigt	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Anlägga besöksplats

Förvaltning av resultat efter projekttiden

Efter projekttiden ansvarar OX2 för att besöksplatsen underhålls och marknadsförs som ett besöksmål.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
6		2022-09-02	2024-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
1 040 000 kr	936 000 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
05 - Restaurering av områden, naturtyper eller bestånd av arter som bedöms värdefulla från naturvårdssynpunkt			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
39 - Restaurering		10 000	m
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
11 - Myllrande våtmarker	03a - Våtmark - Myr	11 - Övrigt	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		10 - Vattenreglering – naturlig, översvämningsskydd	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Restaurering av våtmarker. - Skrivbordsstudie och fältbesök för prioritering av myrar. - Planering av de faktiska åtgärderna utifrån lutning, flöde, typ av våtmark och röjningsbehov m.m. - Arbetsledning och maskinkostnad för att plugga och lägga igen diken. - Åtgärden är förankrad med markägare som är med på att åtgärderna genomförs.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Åtgärderna på myrarna genomförs genom igenläggning av diken med förstärkning av pluggar. Åtgärden ska i möjligaste mån vara underhållsfri i framtiden.

Summering åtgärder

Åtgärdsnummer	Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete
1	52 500 kr	26 250 kr	0 kr
2	30 500 kr	15 250 kr	0 kr
3	0 kr	0 kr	0 kr
4	25 000 kr	12 500 kr	0 kr
5	100 000 kr	50 000 kr	0 kr
6	1 040 000 kr	936 000 kr	0 kr
Summa	1 248 000 kr	1 040 000 kr	0 kr

Önskad utbetalningstakt

År	Belopp
2022	113 000 kr
2023	400 000 kr
2024	267 000 kr
2025	260 000 kr

Omfattar ansökan åtgärder för vilka stöd sökts eller beviljats enligt annan författning?

Nej

Finansiärer

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Företag	OX2		1
Period från	2022-09-02	Period till	2024-12-31
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2022	50 000 kr	0 kr	0 kr
2023	50 000 kr	0 kr	0 kr
2024	55 500 kr	0 kr	0 kr

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Företag	SCA		2
Period från	2022-09-02	Period till	2024-12-31
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2022	0 kr	0 kr	0 kr
2023	25 000 kr	0 kr	0 kr
2024	27 500 kr	0 kr	0 kr

Totalt	208 000 kr	0 kr	0 kr
---------------	-------------------	-------------	-------------

Villkor

Id	Beskrivning
----	-------------

Motivering till beslut

Politikområden

- Areella näringar (50 %) OX2 kommer visa att de tar ansvar för biologisk mångfald i ett större perspektiv än bara inom deras arbetsområde. Deras avsikt är att stärka ett lokalt ekosystem, i det här fallet vattnets i det avrinningsområde där de verkar med sin vindkraftproduktion. Vidare bidrar SCA med markupplåtelse för att restaurering av våtmarker ska vara möjliga att genomföra.
- Övrigt av betydelse för naturvård (50 %) Projektet har för avsikt att visa betydelsen av att jobba med helheten och genomförande i rätt ordning. Följande steg kommer genomföras:- Restaurering av våtmarker som utgör naturens egna reningsverk och i opåverkat skick upprätthåller naturliga flöden. Här skapas bättre förutsättningar för alla akvatiska arter nedströms, men även för botaniska värden lokalt.- Därefter biotopvårdas arternas miljö, vattendragen- I ett sista skede vårdas själva arterna. Här har arterna flodpärlmussla och rödlistade skapanior valts ut, men många andra arter kommer att gynnas av att dessa arter prioriteras.- Med en pedagogisk besöksplats kan detta projekt lära ut om detta arbetssätt och visa på hur det kan förverkligas.

Bilagor

- Diken Alderängesån2.pdf
- oversikt_alderangesan.pdf
- Alderängesån_rensad sträcka.jpg
- Projektbeskrivning_Alderängesån.docx

Underskrift och Godkännande av Projekt 22048827

Datum

Underskrift av behörig firmatecknare

Namnförtydligande

För _____ Kommun